ĢENERĀLADVOKĀTES JULIANAS KOKOTES [*JULIANE KOKOTT*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2016. gada 7. jūlijā [1]

Lieta C-417/15

Wolfgang Schmidt
pret
Christiane Schmidt

(Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien (Austrija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa — Jurisdikcija civillietās un komerclietās — Regula (ES) Nr. 1215/2012 — Piemērošanas joma — 1. panta 2. punkta a) apakšpunkts — Izņēmuma jurisdikcija — 24. panta 1) punkts — Lietas, kuru priekšmets ir lietu tiesības saistībā ar nekustamo īpašumu — Zemesgabala dāvinājums — Dāvinājuma atcelšana dāvinātāja darījumnespējas dēļ — Prasība dzēst reģistrācijas atzīmi publiskos reģistros — Jurisdikcija lietu saistības gadījumā — 8. panta 4. punkts

I – **Ievads**

1. Šī lieta ir par tā saucamās Briseles I *bis* regulas [2] 24. panta 1) punkta interpretāciju.

2. Šajā tiesību normā ir paredzēta izņēmuma jurisdikcija lietās, kuru priekšmets ir nekustamā īpašuma lietu tiesības. Šajā ziņā jurisdikcija ir tās dalībvalsts tiesām, kurā atrodas nekustamais īpašums.

3. Iesniedzējtiesa vēlas zināt, vai šī tiesību norma ir piemērojama lietā, kurā, pirmkārt, runa ir par dāvinājuma spēkā neesamību dāvinātāja darījumnespējas dēļ un, otrkārt, par pēc tam sekojošu apdāvinātās īpašumtiesību reģistrācijas atzīmes dzēšanu.

II – **Atbilstošās tiesību normas**

A – *Savienības tiesības*

4. Briseles I *bis* regulas preambulas 15. apsvērums ir formulēts šādi:

“Jurisdikcijas noteikumiem vajadzētu būt ļoti paredzamiem, un tiem būtu jābalstās uz principu, ka jurisdikcijas pamatā ir atbildētāja domicils. Jurisdikcijai vienmēr vajadzētu būt pieejamai ar šādu pamatojumu, izņemot dažās skaidri noteiktās situācijās, kurās strīda priekšmets vai pušu autonomija garantē citu sasaistes faktoru. [..]”

1 — Oriģinālvaloda – vācu.

2 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 12. decembra Regula (ES) Nr. 1215/2012 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (pārstrādāta versija) (OV 2012, L 351, 1. lpp.).

5. Briseles I *bis* regulas 1. panta 1. punktā un 2. punkta a) apakšpunktā regulas piemērošanas joma ir reglamentēta šādi:

"1. Šo regulu piemēro civillietās un komerclietās neatkarīgi no tiesas būtības. [..]

2. Šo regulu nepiemēro attiecībā uz:

a) fizisko personu juridisko statusu vai tiesībspēju un rīcībspēju, [..]."

6. Saskaņā ar Briseles I *bis* regulas 7. panta 1. punkta a) apakšpunktu "lietās, kas attiecas uz līgumiem", pastāv īpaša jurisdikcija saistības izpildes vietā.

7. Briseles I *bis* regulas 8. panta 4) punktā ir paredzēta jurisdikcija faktiskās saistības dēļ šādā gadījumā:

"Personu, kuras domicils ir kādā dalībvalstī, var arī iesūdzēt: [..]4) lietās, kas attiecas uz līgumu, ja tiesvedību var apvienot ar tiesvedību pret to pašu atbildētāju jautājumos par lietu tiesībām uz nekustamo īpašumu, – tās dalībvalsts tiesā, kurā atrodas īpašums."

8. Briseles I *bis* regulas 24. panta 1) punkts ir formulēts šādi:

"Šādām dalībvalsts tiesām ir izņēmuma jurisdikcija neatkarīgi no pušu domicila:1) lietā, kuras priekšmets ir lietu tiesības saistībā ar nekustamo īpašumu vai nekustamā īpašuma noma/īre – tās dalībvalsts tiesām, kurā atrodas īpašums.

[..]"

B – *Austrijas tiesības*

9. Pamatlietā piemērojamās Austrijas tiesību normas ir atrodamas *Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch* (Vispārējais civilkodekss, turpmāk tekstā – "*ABGB*") un *Allgemeines Grundbuchsgesetz* (Zemesgrāmatu likums, turpmāk tekstā – "*GBG*").

10. *ABGB* 431. pants ir formulēts šādi:

"Nekustamā īpašuma īpašumtiesību nodošanas darījums ir jāieraksta tam paredzētajos publiskajos reģistros. Šo ierakstu dēvē par nostiprinājumu (reģistrācija)."

11. Dzēšanas prasības un strīda atzīmes ir reglamentētas *GBG* 61. pantā:"1. Ja persona, kurai šķiet, ka tās zemesgrāmatā nostiprināmās tiesības ir aizskāris nostiprinājums, apstrīd nostiprinājuma spēkā esamību tiesā un lūdz agrākā stāvokļa zemesgrāmatā atjaunošanu, tā var prasīt uzreiz izdarīt atzīmi par šādu strīdu zemesgrāmatā vai arī vēlāk. [..]

2. Šī strīda atzīme nozīmē, ka par prasību pieņemtais spriedums ir pilnā mērā izpildāms arī attiecībā uz personām, kas zemesgrāmatā nostiprināmas tiesības ir ieguvušas tikai pēc tam, kad lūgums par strīda atzīmi tika iesniegts zemesgrāmatu nodaļas tiesnesim."

III – **Pamatlieta un prejudiciālais jautājums**

12. Prasītājam pamatlietā piederēja nekustamais īpašums Vīnē. Ar 2013. gada 14. novembra dāvinājuma līgumu viņš nekustamo īpašumu uzdāvināja savai meitai, atbildētājai pamatlietā. Viņa, pamatojoties uz dāvinājuma līgumu, tika reģistrēta zemesgrāmatā kā īpašniece. Atbildētāja pamatlietā tobrīd dzīvoja Vācijas Federatīvajā Republikā un tur dzīvo joprojām.

13. Prasītājs pamatlietā lūdz iesniedzējtiesai atzīt dāvinājuma līgumu par spēkā neesošu un dzēst atbildētājas īpašumtiesību reģistrācijas atzīmi, jo dāvinājuma brīdī viņš esot bijis darījumnespējīgs.

14. Atbildētāja pamatlietā iebilst pret Austrijas tiesas, kurā ir celta prasība, jurisdikciju. Tā norāda, ka prasītājs neceļot prasību saistībā ar lietu tiesībām Briseles I *bis* regulas 24. panta 1) punkta izpratnē.

15. Iesniedzējtiesa pēc tam, kad prasītājs pamatlietā bija lūdzis izdarīt strīda atzīmi zemesgrāmatā, apturēja tiesvedību un uzdeva Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai uz tiesvedību par dāvinājuma līguma atcelšanu dāvinātāja rīcībnespējas dēļ un dāvinājuma saņēmējās īpašumtiesību dzēšanas reģistrāciju attiecas Briseles I *bis* regulas 24. panta 1) punkts, kurā attiecībā uz lietu tiesībām saistībā ar nekustamo īpašumu ir paredzēta izņēmuma jurisdikcija?"

IV – **Juridiskais vērtējums**

16. Ar šo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai tiesvedībai par zemesgabala dāvinājuma spēkā esamību un apdāvinātā īpašumtiesību dzēšanu zemesgrāmatā ir piemērojams Briseles I *bis* regulas 24. panta 1) punkts, atbilstoši kuram lietās, kuru priekšmets ir lietu tiesības saistībā ar nekustamo īpašumu, izņēmuma jurisdikcija ir tās dalībvalsts tiesām, kurā atrodas attiecīgais īpašums.

17. Pirms tiek atsevišķi analizēta šī tiesību norma, ir jāpārbauda, vai Briseles I *bis* regula vispār var tikt piemērota šajā gadījumā. Proti, ja tas tā nebūtu, nepastāvētu nekāda saikne starp uzdoto jautājumu un strīdu pamatlietā un lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu būtu nepieņemams.

A – *Briseles I bis regulas piemērojamība*

18. No iesniedzējtiesas lūguma gan neizriet nekādas šaubas par Briseles I *bis* regulas piemērojamību. Taču tās piemērojamība šajā lietā nav pašsaprotama.

19. Pirmkārt, pastāv šaubas par tiesību normas piemērojamību laikā, jo no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu nevar secināt, kurā brīdī iesniedzējtiesā tika iesniegts procesuālais dokuments, kas ir procesa uzsākšanas pamatā. Taču saskaņā ar Briseles I *bis* regulas 66. pantu tā ir piemērojama tikai tiesvedībām, kas ir uzsāktas 2015. gada 10. janvārī vai vēlāk.

20. Tomēr šai neskaidrībai nevajadzētu Tiesu kavēt no atbildes sniegšanas uz prejudiciālo jautājumu. Tas tādēļ, ka, pirmkārt, prasības celšanas brīdi var secināt no lietas dalībnieku rakstveida paskaidrojumiem [3]. Taču, ja tajos ietverto informāciju, ņemot vērā Tiesas Reglamenta 94. pantu, atbilstoši kuram pašā iesniedzējtiesas lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir jābūt ievērtām būtiskām ziņām par lietas faktiem un valsts tiesību normām, uzskatītu par nepietiekamu, otrkārt, ir jānorāda, ka jau tiesību normā priekštecē, tātad Briseles I regulas [4] 22. panta 1. punktā, ir ietverts ar strīdīgo Briseles I *bis* regulas 24. panta 1) punktu satura ziņā būtībā identisks tiesiskais regulējums. Tātad, ja attiecīgā tiesvedība patiešām būtu tikusi uzsākta vēl pirms 2015. gada 10. janvāra, Tiesai tāpat būtu jāpārbauda iesniedzējtiesas norādītās problēmas, ņemot vērā tos pašus apsvērumus, lai arī Briseles I regulas gaismā.

21. Ņemot vērā minēto un attiecīgos apstākļus, būtu pārāk formāli apsvērt lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu nepieņemamību tikai tādēļ, ka precīzais tiesvedības uzsākšanas datums nav atrodams pašā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu.

3 — Atbilstoši šajā ziņā savstarpēji saskanīgajiem prasītāja un atbildētājas pamatlietā rakstveida paskaidrojumiem (skat. tajos attiecīgi 2. lpp.) prasība tika celta 2015. gada 24. martā.

4 — Padomes 2000. gada 22. decembra Regula (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 2000, L 12, 1. lpp.; Īpašais izdevums latviešu valodā, 19. nod., 4. sēj., 42. – 64. lpp.)

22. Taču, otrkārt, pastāv šaubas arī par Briseles I *bis* regulas materiālo piemērošanas jomu.

23. Proti, strīda pamatā esošās regulas 1. panta 2. punkta a) apakšpunktā ir norādīts, ka to nepiemēro attiecībā uz "fizisko personu [..] tiesībspēju un rīcībspēju". Tomēr konkrētajā lietā, kas attiecas uz dāvinājuma spēkā neesamību dāvinātāja darījumnespējas dēļ, regulas piemērojamība sākotnēji šķiet strīdīga.

24. 1. panta 2. punkta a) apakšpunktā, tā vācu valodas redakcijā, gan nav minēts "darījumspējas" jēdziens atšķirībā no, piemēram, atbilstošas tiesību normas Mantojuma tiesību regulā [5].

25. Taču no minētā nevar izdarīt secinājumu *a contrario*, ka jautājumi par darījumspēju pilnībā ietilptu Briseles I *bis* regulas piemērošanas jomā. Pirmkārt, pret minēto liecina judikatūra par tiesību normas priekštecēm [6] Briseles I regulā un Briseles konvencijā [7]. Otrkārt, ir jānorāda, ka jēdziens "tiesībspēja un rīcībspēja" un ar to saistītie jautājumi Savienības tiesībās ir jāinterpretē autonomi un ka regulas citu valodu redakcijās ir atrodami tādi daļēji vispārēji apzīmējumi kā "capacité" vai "legal capacity". Šie tiesību jēdzieni pretēji vācu valodas redakcijai neliek domāt, ka Briseles I *bis* regulas 1. panta 2. punkta a) apakšpunktā ietvertajai izņēmuma klauzulai nav jāattiecas tieši uz jautājumiem par darījumspēju. Tieši pretēji, izšķiršana, kāda tā notiek Vācijas doktrīnā saistībā ar jēdzienu trio "fizisko personu tiesībspēja, darījumspēja un rīcībspēja", izmantojot tādu monistisku konceptu kā "capacité", vispār nevar notikt.

26. Tātad tam, ka tiesību normas vācu valodas redakcijā netiek norādīts uz "darījumspēju", nav jāpiešķir izšķiroša nozīme. Drīzāk ir jāpieņem, ka arī uz jautājumiem par darījumspēju var attiekties 1. panta 2. punktā ietvertais izņēmuma noteikums.

27. Tomēr nozīme saistībā ar jautājumu, vai tiesvedība ietilpst Briseles I *bis* regulas piemērošanas jomā, ir apstākļiem, kuri raksturo tiesiskās attiecības starp lietas pusēm, un tiesvedības priekšmetam [8]. Ņemot vērā minēto, kā jau tika uzsvērts *P. Schlosser* ziņojumā par Briseles konvenciju [9], uz jautājumu par Briseles I *bis* regulas nepiemērojamību var atbildēt apstiprinoši tikai lietās, kurās viena no jomām, uz ko neattiecas regula, ir "tiešais lietas priekšmets". Turpretim regulas piemērojamība netiek ietekmēta, ja no piemērošanas jomas izslēgtām tiesību jomām ir "prejudiciāla nozīme" tiesas spriešanā, pat tad, ja uz tām attiecināmiem "tiesību jautājumiem [..] tiesvedībā ir būtiska nozīme" [10].

28. Tātad pat tad, ja tiesvedībā izvirzīti tiesību jautājumi, ņemot vērā to raksturu, neietilpst regulas piemērošanas jomā, tā tomēr ir jāpiemēro, ciktāl tikai lietas galvenais priekšmets ietilpst regulas piemērošanas jomā.

29. Tādēļ šajā lietā nozīme ir tam, kas ir patiesais tiesvedības priekšmets. Šis jautājums noteikti nesakrīt ar jautājumu, par ko konkrētajā gadījumā ir strīds.

5 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 4. jūlija Regula (ES) Nr. 650/2012 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un publisku aktu akceptēšanu un izpildi mantošanas lietās un par Eiropas mantošanas apliecības izveidi (OV 2012, L 201, 107. lpp.); saskaņā ar šīs regulas 1. panta 2. punkta b) apakšpunktu no Mantojumu tiesību regulas darbības jomas ir izslēgts jautājums par "fizisku personu tiesībspēju un rīcībspēju".

6 — Skat., piemēram, spriedumu *Schneider* (C-386/12, EU:C:2013:633, 31. punkts).

7 — 1968. gada 27. septembra Konvencija par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 1968, L 299, 32. lpp.)

8 — Skat. tostarp spriedumus *Aannemingsbedrijf Aertssen* un *Aertssen Terrassements* (C-523/14, EU:C:2015:722, 30. punkts), *flyLAL-Lithuanian Airlines* (C-302/13, EU:C:2014:2319, 26. punkts), *Sapir* u.c. (C-645/11, EU:C:2013:228, 32. punkts), *Sunico* u.c. (C-49/12, EU:C:2013:545, 33. punkts).

9 — OV 1979, C 59, 71. lpp.

10 — Šādi *P. Schlosser* ziņojuma 51. punktā.

30. Tas tādēļ, ka, pat ja jautājums par prasītāja darījumspēju acīmredzot veido pamatlietas kodolu un prasības pamatotība ir nesaraujami saistīta ar atbildi uz šo jautājumu, tas nav faktiskais lietas priekšmets [11]. Proti, ar to *netiek* lūgts, piemēram, konstitutīvs, visās tiesiskajās attiecībās piemērojams nolēmums par jautājumu, vai prasītājs pamatlietā ir darījumnespējīgs un tādēļ pār to ir nodibināma aizgādnība. Drīzāk runa ir par dāvinājuma spēkā esamību un no tā izrietošajām ar īpašumtiesībām saistītajām sekām. Attiecībā uz šīs prasības vērtējumu jautājums par prasītāja darījumspēju ir tikai prejudiciāls jautājums, kas neskar attiecīgās tiesvedības raksturu un priekšmetu.

31. Līdz ar to, tā kā jautājumi par darījumspēju nav pamatlietas galvenais priekšmets, Tiesa var pieņemt, ka Briseles I *bis* regulas 1. panta 2. punkta a) apakšpunkts neliedz to piemērot šajā lietā.

32. Līdz ar to uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, kurā tiek uzdots jautājums par Briseles I *bis* regulas 24. pantu, ir jāsniedz atbilde. Tādēļ turpinājumā ir jāpārbauda, vai prasībai ir jāpiemēro Briseles I *bis* regulas 24. panta 1) punkts un līdz ar to attiecībā uz lietu ir spēkā izņēmuma jurisdikcija Austrijas Republikas tiesām.

B – *Briseles I bis regulas 24. panta 1) punkta piemērojamība*

33. Vispirms ir jākonstatē, ka pamatlietas strīdā runa ir par diviem savstarpēji nošķiramiem aspektiem: pirmkārt, tiek lūgts atzīt dāvinājuma līgumu par spēkā neesošu, otrkārt, tiek lūgts dzēst apdāvinātās īpašumtiesību reģistrācijas atzīmi zemesgrāmatā.

34. Attiecībā uz katru no šiem aspektiem turpinājumā ir jāpārbauda, vai tā priekšmets ir "lietu tiesības" saistībā ar nekustamo īpašumu Briseles I *bis* regulas 24. panta izpratnē.

35. Šis tiesību jēdziens Savienības tiesībās ir jāinterpretē autonomi, un, tā kā Briseles I *bis* regulas 24. panta gadījumā runa ir par izņēmumu no noteikuma, ka jurisdikcijas pamatā ir atbildētāja domicils, tas ir jāinterpretē šauri [12]. Līdz ar to, lai tiesvedības priekšmetu atzītu par "lietu tiesībām" Briseles I *bis* regulas izpratnē, nav nozīmes tam, vai valsts tiesību sistēmā tas tiek atzīts par lietu tiesībām.

36. Saskaņā ar Tiesas judikatūru [13] pieņēmums par "lietu tiesībām" saistībā ar nekustamo īpašumu Briseles I *bis* regulas izpratnē drīzāk ir jāizdara tikai tad, ja strīdīgās tiesības ir spēkā attiecībā pret jebkuru personu (*erga omnes*). Turklāt, tā kā šīm lietu tiesībām ir jābūt arī tiesvedības "priekšmetam", nepietiek ar to, ja prasībai ir tikai saistība ar nekustamo īpašumu vai ar tiesībām uz to. Drīzāk attiecīgajai prasībai ir jābūt tieši balstītai uz lietu tiesībām [14], un to saturam vai apjomam ir jābūt tiesvedības priekšmetam [15].

37. Šajā ziņā ir jāņem vērā, ka galvenais Briseles I *bis* regulas 24. panta 1) punktā paredzētās izņēmuma piekritības iemesls ir tāds, ka nekustamā īpašuma atrašanās valsts tiesa, fiziski atrodoties tuvu attiecīgajai lietai, vislabāk var iegūt nepieciešamo informāciju par faktiskajiem un juridiskajiem apstākļiem [16]. Turpretim, ja, izlemjot par lietu, šādai saiknei ar nekustamo īpašumu nav nozīmes, tas liecina pret izņēmuma jurisdikciju.

11 — Atšķirīga bija spriedumā *Schneider* (C-386/12, EU:C:2013:633) analizētā pamatlieta, kurā runa bija par no darījuma par zemesgabalu nošķiramu bezstrīdus tiesvedību minētā tiesiskā darījuma apstiprināšanai.

12 — Šajā ziņā skat. spriedumu *Reichert* un *Kockler* (C-115/88, EU:C:1990:3, 8. un 9. punkts).

13 — Šajā ziņā skat. rīkojumu *Gaillard* (C-518/99, EU:C:2001:209, 17. punkts).

14 — Rīkojums *Gaillard* (C-518/99, EU:C:2001:209, 16. punkts).

15 — Šajā ziņā skat. spriedumus *Reichert* un *Kockler* (C-115/88, EU:C:1990:3, 11. punkts) un *Weber* (C-438/12, EU:C:2014:212, 42. punkts).

16 — Šādi jau (saistībā ar Briseles konvenciju) spriedumos *Rösler* (241/83, EU:C:1985:6, 20. punkts), kā arī *Reichert* un *Kockler* (C-115/88, EU:C:1990:3, 10. punkts).

38. Ņemot vērā minēto, ir jāpārbauda, vai prasības par dāvinājuma atcelšanu (1) punkts) vai arī prasības par atbildētājas kā īpašnieces reģistrācijas atzīmes dzēšanu (2) punkts) priekšmets ir "lietu tiesības" Briseles I *bis* regulas 24. panta izpratnē.

1) Par prasību par dāvinājuma atcelšanu

39. Prasības par dāvinājuma atcelšanu, kā pareizi uzsver Austrijas valdība un Eiropas Komisija, priekšmets nav lietu tiesības saistībā ar nekustamo īpašumu Briseles I *bis* regulas izpratnē. Drīzāk tā ir par starp divām pusēm noslēgta līguma spēkā esamību, kuru novērtējot, nav jāizdara ar lietu tiesībām saistīti apsvērumi.

40. Zemesgabala dāvinājuma spēkā neesamība gan saskaņā ar Austrijas tiesībām ietekmē arī īpašumtiesību nodošanas spēkā esamību. Taču prasības *tiešais* priekšmets saistībā ar dāvinājuma spēkā neesamību nav attiecībā pret jebkuru personu spēkā esošas lietu tiesības, kuru apjoms vai saturs būtu jānosaka tiesai [17]. Arī ja šajā gadījumā ir konstatējama saikne ar nekustamo īpašumu, tam attiecībā uz jautājumu par dāvinājuma spēkā esamību nav galvenā nozīme, un šajā ziņā tā nav jāuzskata par lietas "priekšmetu" Briseles I *bis* regulas izpratnē. Proti, tam, vai līgums, uz kura spēkā neesamību darījumnespējas dēļ tiek norādīts, attiecas uz kustamu vai nekustamu lietu, nav nozīmes, izdarot apsvērumus par tā spēkā esamību. Tādēļ, vērtējot šo lietu, nav runa arī par jautājumiem, kas ir īpaši saistīti ar nekustamo īpašumu un kas varētu pamatot izņēmuma jurisdikcijas piemērošanu.

41. Šo vērtējumu negroza arī apstāklis, ka prasītājs pamatlietā, ņemot vērā tā saucamo atzīmi par strīdu zemesgrāmatā, ja viņa prasība tiktu apmierināta, ir aizsargāts pret viņam nelabvēlīgiem starpnolēmumiem. Tas tādēļ, ka minētais ir tikai tā prasības pagaidu nodrošinājums, kas nemaina tās raksturu.

42. Tātad saistībā ar prasību par "dāvinājuma līguma atcelšanu" [18] uz jautājumu par Briseles I *bis* regulas 24. panta izņēmuma jurisdikciju ir jāatbild noliedzoši.

2) Par dzēšanas prasību

43. Atšķirīga situācija ir dzēšanas prasības gadījumā.

44. Tajā prasītājs pamatlietā izsaka lūgumu par spēkā neesošā dāvinājuma labuma guvējas īpašumtiesību dzēšanu no zemesgrāmatas. Turklāt runa ir par prasītāja tiesību, kas izriet no lietu tiesībām, izmantošanu, proti, no tāda strīdīgā zemesgabala īpašuma, saistībā ar kuru kā īpašniece zemesgrāmatā ir reģistrēta prasītāja.

45. Tomēr, ja saskaņā ar Austrijas tiesībām nebūtu arī notikusi faktiska īpašuma nodošana atbildētajai, tā ir jādzēš no zemesgrāmatas, lai prasītājs pilnā apmērā var izmantot viņa īpašumtiesības uz zemesgabalu. Proti, attiecībās ar citām trešajām personām īpašniece būtībā joprojām ir zemesgrāmatā ierakstītā persona. Līdz ar to ar lūgto dzēšanu prasītājs pamatlietā ceļ prasību par īpašumtiesību nodošanas atbildētājai spēkā neesamību un tātad – izmantojot savu īpašnieka statusu – par lietu tiesībām saistībā ar strīda pamatā esošo zemesgabalu. Šīs tiesības saistībā ar prasītāja dzēšanas prasību ir lietas priekšmets Briseles I *bis* regulas 24. panta 1) punkta izpratnē.

46. Ņemot vērā minēto, ir jāpieņem, ka prasībai par atbildētājas īpašumtiesību dzēšanu zemesgrāmatā – pretēji prasībai par dāvinājuma līguma atcelšanu – ir jāpiemēro Briseles I *bis* regulas 24. panta 1) punkts.

17 — Šajā ziņā skat. spriedumu *Reichert* un *Kockler* (C-115/88, EU:C:1990:3, 12. punkts).

18 — Šādi formulējumā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 2. lpp.

3) Briseles I *bis* regulas 24. panta 1) punkta piemērojamība attiecībā uz visu "tiesvedību"?

47. Taču papildus rodas jautājums par to, vai apstāklis, ka lūgumam par dzēšanu tomēr ir piemērojams Briseles I *bis* regulas 24. panta 1) punkts, nevar pamatot izņēmuma piekritību Austrijas Republikas tiesām arī attiecībā uz pārējo tiesvedības daļu. Šis arguments ir jo pamatotāks, ja ņem vērā, ka 24. panta 1) punktā tā tagadējā vācu valodas redakcijā [19] ir vispārīgi runa par lietām, kuru priekšmets ir lietu tiesības saistībā ar nekustamo īpašumu; dzēšanas prasība ir šāda lieta.

48. Tomēr, vērtējot lietu no sistēmiskā un teleoloģiskā aspekta, nav pienākums izmantot tik plašu 24. panta 1) punkta interpretāciju. Tiesību norma kā izņēmuma noteikums drīzāk ir jāinterpretē šauri, un ir jāsaprot, ka "lietas" jēdziens attiecas tikai uz lūgumu, kuras priekšmets ir konkrētas lietu tiesības. Proti, pretējā gadījumā prasītājs jau tādēļ vien, ka viņš līdz ar citiem prasījumiem ceļ prasību par lietu tiesībām saistībā ar nekustamo īpašumu, varētu panākt pārāk plašu izņēmuma jurisdikciju attiecībā pret atbildētāju, proti, nekustamā īpašuma atrašanās vietas jurisdikciju, pat ja viņa pārējiem ar lietu tiesībām nesaistītajiem prasījumiem nebūtu nekādas saistības ar šo jurisdikciju. Šāds "forum shopping" būtu pretrunā gan Briseles I *bis* regulas jurisdikcijas sistēmai, gan principam, ka izņēmuma jurisdikcija nekustamā īpašuma atrašanās vietā ir jāinterpretē šauri un tiek pamatota ar tur esošās tiesas tuvumu – arguments, kas nav izmantojams attiecībā uz prasībām par lietu tiesībām, kas nav saistītas ar nekustamo īpašumu.

49. Ņemot vērā minēto, jurisdikcija saskaņā ar Briseles I *bis* regulas 24. panta 1) punktu ir attiecināma tikai uz dzēšanas prasību.

50. Taču pilnības labad šajā sakarā ir jānorāda, ka attiecībā uz prasībā izteikto lūgumu saistībā ar dāvinājumu katrā ziņā no Briseles I *bis* regulas 7. panta 1. punkta a) apakšpunkta izriet tā sauktā "īpašā jurisdikcija" Austrijas Republikā, jo saistībā ar prasību par spēkā neesamību tiesvedības priekšmets ir "līgums", kas, ja tas būtu spēkā, būtu jāizpilda Austrijas Republikā [20]. Šajā ziņā jurisdikcija ir dāvinājuma izpildes vietas tiesai.

4) Briseles I *bis* regulas 8. panta 4. punkta piemērojamība?

51. Turklāt tas, vai prasība par spēkā neesamību saskaņā ar Briseles I *bis* regulas 8. panta 4. punktu var tikt apvienota ar dzēšanas prasību un var tikt izskatīta saskaņā ar 24. panta 1) punktu par dzēšanu kompetentajā tiesā, ir jāpārbauda turpinājumā.

52. Saskaņā ar minētās regulas 8. panta 4. punktu jurisdikcija ir nekustamā īpašuma atrašanās dalībvalstij "lietās, kas attiecas uz līgumu, ja tiesvedību var apvienot ar tiesvedību pret to pašu atbildētāju jautājumos par lietu tiesībām uz nekustamo īpašumu".

53. Šīs tiesību normas priekšnoteikumi šajā ziņā ir izpildīti, jo pamatlietas priekšmets, pirmkārt, – saistībā ar prasību par dāvinājuma atcelšanu – ir "līgums" un, otrkārt, – saistībā ar dzēšanas prasību – ir "tiesvedība [..] jautājumos par lietu tiesībām uz nekustamo īpašumu", kas attiecas uz vienu un to pašu atbildētāju.

19 — Tiesību normas priekšteces vācu valodas redakcijā Briseles I regulā bija vēl runa par "prasībām". Taču, raugoties no šī aspekta, dažādās valodu redakcijas nav (un nebija) saskaņotas, kas nozīmē, ka uz formulējumu balstītam argumentam nevar būt izšķiroša nozīme. Par līdzīgām problēmām skat. manus secinājumus lietā *Kostanjevec* (C-185/15, EU:C:2016:397, 33. punkts).

20 — Šajā ziņā skat. jau spriedumu *Effer* (38/81, EU:C:1982:79, 4.–8. punkts).

54. Tas, vai starp prasību, kas attiecas uz līgumu, un prasību, kas attiecas uz lietu tiesībām, ir jāpastāv arī faktiskai saistībai, neizriet tieši no tiesību normas formulējumu, bet gan no tās sistēmiskās atrašanās vietas Briseles I *bis* regulas 8. pantā, jo 8. pantā turklāt bez nosacījumiem ir reglamentēta jurisdikcija, kas izriet no faktiskās saistības [21]. Šāda saistība šajā lietā ir konstatējama arī tādēļ, ka atbildētājas dzēšana zemesgrāmatā [22] tiek lūgta tieši saistībā ar līguma spēkā neesamību.

55. Saskaņā ar Briseles I *bis* regulas 8. panta 4. punktu strīda pamatā esošajām prasībām ir jābūt arī tādām, kuras konkrētajā gadījumā "var apvienot". Kas ar to ir domāts, Tiesa līdz šim vēl nav paskaidrojusi. Tiesību doktrīnā tiek aizstāvēts viedoklis, ka ar to varētu tikt norādīts uz attiecīgajām piemērojamām valsts procesuālajām tiesībām: tikai tad, ja *vienlaikus* tiekot izpildīti Briseles I *bis* regulas 8. panta 4. punktā un valsts procesuālajās tiesībās paredzētie tiesvedību apvienošanas priekšnoteikumi, attiecībā uz strīda pamatā esošajām prasībām varot būt runa par kopīgu jurisdikciju nekustamā īpašuma atrašanās vietā [23]. Atbilstoši minētajam iesniedzējtiesai pašai būtu jāpārbauda, vai Briseles I *bis* regulas 8. panta 4. punkts un tās valsts procesuālās tiesības šajā gadījumā pieļautu tiesvedību apvienošanu.

56. Taču ar šo tiesību doktrīnā aizstāvēto interpretāciju netiek ņemts vērā tiesību normas formulējums, jo ar vārdkopu "var apvienot" var būt domāta arī vienkārša norāde uz tādu divu lietu vienlaicīgu izskatīšanu tajā pašā tiesā, attiecībā uz kurām tādēļ var būt runa par apvienošanu.

57. Turklāt, ja šajā vārdkopā, kā to piedāvā tiesību doktrīna, saskatītu norādi uz papildu procesa priekšnoteikumiem valsts tiesībās, minētā sekas būtu tādas, ka Briseles I *bis* regulas 8. panta 4. punkts būtu jāpiemēro nevis visā Savienībā vienoti, bet gan būtībā atšķirīgi katrā dalībvalstī, proti, ņemot vērā attiecīgās piemērojamās valsts procesuālās tiesības. Šāds saskaņotības trūkums būtu pretrunā mērķim piemērot regulas tiesību normas pēc iespējas vienveidīgi un tiesību aizsardzību meklējošajai personai pēc iespējas paredzamā veidā. Turklāt, tā kā norāde uz valsts tiesībām neizriet viennozīmīgi no tiesību normas formulējuma, tiktu pārkāpts princips, atbilstoši kuram Savienības tiesības parasti tiek interpretētas autonomi un vienveidīgi, savukārt iespējamai norādei uz valsts tiesībām ir skaidri jāizriet no attiecīgā tiesību akta [24].

58. Tādēļ ir konstatējami pamatoti argumenti tam, ka vārdkopā "var apvienot" Briseles I *bis* regulas 8. panta 4. punktā nav ietverta norāde uz valsts procesuālajām tiesībām un tātad uz jautājumu par kopīgu jurisdikciju nekustamā īpašumā atrašanās vietā ir jāatbild apstiprinoši jau tad, ja tajā, kā šajā gadījumā, vienlaicīgi tiek izskatītas divas prasības, kas atbilst 8. panta 4. punkta priekšnoteikumiem.

V – **Secinājumi**

59. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz prejudiciālo jautājumu atbildēt šādi:

Tādai prasībai par dāvinājuma līguma atcelšanu saistībā ar nekustamo īpašumu kā pamatlietā celtajai nav piemērojams Briseles I *bis* regulas 24. panta 1) punkts. Turpretim prasībai par apdāvinātā īpašumtiesību dzēšanu zemesgrāmatā ir piemērojama šī tiesību norma.

21 — Attiecībā uz saistītiem prasījumiem, kuru gadījumā pastāvētu pretrunīgu nolēmumu risks (1) punkts), regresa prasību (2) punkts) un pretprasību (skat. 3) punktu).

22 — Par ierakstu zemesgrāmatā grozīšanu un faktisko saistību skat. Winter, W., "Ineinandergreifen von EuGVVO und nationalem Zivilverfahrensrecht am Beispiel des Gerichtsstands des Sachzusammenhangs, Art. 6 EuGVVO", Berlīne, 2007, 139., 144. un nākamās lpp.

23 — Skat. tostarp *Dörner*: *Saenger, Zivilprozessordnung*, 6. izd., 2015, 8. panta 15. punkts; par Briseles I regulu skat. *Winter* (23. zemsvītras piezīme), 149. lpp., Muir Watt: *Magnus/Mankowski, Brussels I Regulation*, 2. izd., 2012, 6. panta 52. punkts, kā arī Nagel/Gottwald, *Internationales Zivilprozessrecht*, 7. izd., 2013, 3. panta 128. punkts.

24 — Skat., piemēram, spriedumus *EMU Tabac* u.c. (C-296/95, EU:C:1998:152, 30. punkts), *Nokia* (C-316/05, EU:C:2006:789, 21. punkts) un *Spasic* (C-129/14 PPU, EU:C:2014:586, 79. punkts).

Tādā lietā kā pamatlietā abas prasības saskaņā ar Briseles I *bis* regulas 8. panta 4. punktu var tikt apvienotas saskaņā ar 24. panta 1) punktu kompetentajā tiesā.